

Obsah

Úvod	11
Cíle metodiky	13
I. RÁMCE ZÍSKÁVÁNÍ, DRŽENÍ A POSKYTOVÁNÍ ROSTLINNÉHO MATERIÁLU	15
I.1 Biologická rozmanitost a její ochrana	16
I.1.a Úmluva o biologické rozmanitosti	16
I.1.b Globální strategie pro ochranu rostlin 2011–2020	17
I.1.c Evropská strategie ochrany rostlin	18
I.1.d Mezinárodní svaz ochrany přírody	19
I.2 Přístup ke genetickým zdrojům a sdílení přínosů (Nagojský protokol)	21
I.2.a Využívání genetických zdrojů ve sbírkách rostlin	23
I.2.b Získání rostlin podle pravidel Nagojského protokolu	25
I.3 Genetické zdroje rostlin pro zemědělství a výživu	30
I.3.a Evropský program spolupráce pro genetické zdroje rostlin	32
I.3.b Rostlinný genetický materiál pro zemědělství a výživu v ČR	33
I.3.c Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů	35
I.3.d Standardní dohoda o poskytování genetických zdrojů – SMTA	37
I.3.e Plané příbuzné druhy plodin (Crop Wild Relatives – CWR)	39
I.3.f Konzervace <i>on farm</i>	41
I.3.g Databáze genetických zdrojů	43
I.3.h Integrovaný systém evropských genových bank (AEGIS-MoU)	45
I.3.i Špicberské globální úložiště semen	46
I.3.j Millennium Seed Bank Partnership	47
I.4 CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin	51
I.4.a Vědecké instituce, záchranná centra CITES	54
I.4.b Nakládání, dovoz a vývoz CITES druhů	55
I.5 Zvláště chráněné druhy domácí květeny	59
I.5.a Bernská úmluva	59
I.5.b Směrnice o stanovištích	60
I.5.c Druhová ochrana rostlin v České republice	60
Zvláště chráněné rostliny	61
I.6 Ochrana dřevin	64
I.7 Obecná ochrana krajiny a chráněná území	66
I.7.a Zvláště chráněná území	67
I.7.b Natura 2000	70
I.8 Povolování výjimek ze zákazů druhové a územní ochrany	71

I.8.a	Kompetence příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny	71
I.8.b	Doporučené náležitosti žádosti o udělení výjimky pro odběr zvláště chráněného druhu z přírody.	74
I.9	Neoprávněné nakládání s planě rostoucími rostlinami	75
I.9.a	Prokázání původu	75
I.6.b	Postihy související s porušením pravidel podle zákona č. 114/1992 Sb.	77
I.10	Rostliny se zákonem omezenou možností pěstování	80
I.10.a	Invazní rostliny	80
I.10.b	Geneticky modifikované organismy – GMO	84
I.10.c	Omamné a jedovaté rostliny	87
I.11	Rostlinolékařské aspekty získávání, držení a poskytování rostlin	90
I.11.a	Registrace a rostlinolékařské pasy (RL pasy)	93
I.11.b	Rostlinolékařská osvědčení	98
I.11.c	Izolační zařízení	100
I.11.d	Nakládání s přípravky na ochranu rostlin	102
I.12	Regulace pěstování kulturních rostlin	111
1.5.a	Šlechtění rostlin a odrůdové právo	111
1.5.b	Legislativa upravující kvalitu osiva a sadby	113
SOUHRN		
	Jak uskutečnit dovoz rostlin ze zahraničních služebních cest či nákupu rostlin v zahraničí mimo prostor volného pohybu zboží EU?	119
II.	BOTANICKÉ ZAHRADY, EVIDENCE, PĚSTOVÁNÍ A MNOŽENÍ ROSTLIN V EX SITU PODMÍNKÁCH	125
II.1	Organizace činnosti sítí botanických zahrad na celosvětové úrovni	126
II.1.a	Akreditace botanických zahrad – BGCI	129
II.1.b	Akreditace arboret a botanických zahrad – ArbNet	130
II.1.c	Evropské konsorcium botanických zahrad	132
II.1.d	<i>Index Plantarum</i>	133
II.1.e	<i>Index Seminum</i>	133
II.1.f	International Plant Exchange Network (IPEN)	134
II.2	Botanické zahrady v ČR	136
II.2.a	Unie botanických zahrad ČR	137
II.2.b	Návrh zákona o botanických zahradách	142
II.3	Evidence rostlin v botanických zahradách	143
II.3.a	Identifikace podle jmenosloví	143
II.3.b	Historické systémy evidence rostlin	147
II.3.c	Sběrové číslo	149
II.3.d	Trvalá evidence	149
II.3.e	Popisná data a klasifikátory	151

II.3.f Databáze rostlin botanických zahrad	152
II.3.g UBZ ČR – Florius.cz	152
II.3.h Označování rostlin v expozicích a kultivačních prostorech	153
II.3.i Expozice botanických zahrad	155
II.3.j Botanické zahrady a změna klimatu	158
II.4. Možnosti <i>ex situ</i> ochrany genofondu v podmínkách zahrad, parků	
a botanických zahrad	160
II.4.a. Výběr vhodné metody ochrany rostlin	160
II.4.b Sbírkování rostlin jako sbírky muzejní a památková ochrana	169
II.4.c Národní sbírky rostlin	171
II.4.d Historické zahrady a zámecké parky, jedna z možností <i>quasi in situ</i> ochrany	172
II.4.e Záchranné pěstování v soukromých zahradách	173
II.4.f Ochrana <i>in garden</i> v botanických zahradách	176
II.4.h Sbírkování botanických zahrad	186
II.4.e Poskytování genofondu botanických zahrad	188
II.5 Pěstování divoce rostoucích taxonů z volné přírody v <i>ex situ</i> podmínkách botanických zahrad	194
II.5.a Metodika IUCN pro <i>ex situ</i> ochranu	196
II.5.b Realizace <i>ex situ</i> ochrany v botanických zahradách	200
II.5.c Jak ovlivňuje <i>ex situ</i> pěstování rostliny v botanických zahradách	201
II.5.d Pěstování <i>ex situ</i> ohrožených druhů rostlin v botanických zahradách pro potřeby uchování genofondu (ochranářská kultivace)	203
II.5.e Pěstování <i>in garden</i> ohrožených druhů rostlin pro účely plnění dalších úloh botanických zahrad	205
II.5.e Informace o nárocích ohrožených druhů pro potřeby pěstování a rozmnožování	206
II.6 Zájmové druhy pro <i>ex situ</i> konzervaci v českých botanických zahradách ...	211
II.6.a Červené seznamy	211
II.6.b Zájmové druhy	212
III. EKONOMICKÉ ASPEKTY BOTANICKÝCH ZAHRAD A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ JEJICH ČINNOSTI	216
III. 1 Ekonomický přínos botanických zahrad	218
III. 2 Financování <i>ex situ</i> ochrany v botanických zahradách	220
IV. POPIS UPLATNĚNÍ CERTIFIKOVANÉ METODIKY	221
V. ZÁVĚR	223
VI. PODĚKOVÁNÍ	225

VII. SEZNAM POUŽITÉ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURY	226
Přílohy	236
Vzor 1	
Ukázková žádost o sběr chráněných druhů rostlin	236
Vzor 2	
Ukázkový text MTA.	238
Vzor 3	
Předávací protokol pro výměnu mezi botanickými zahradami.	240
Příloha 1	
Seznam plodin podle přílohy 1 FAO	242
Příloha 2	
Druhový seznam pěstovaných rostlin podle Vyhlášky č. 378/2010 Sb.	244
Příloha 3	
Seznam účastníků NPR	249
Příloha 4	
Invazní druhy cévnatých rostlin zařazené na unijní seznam invazních nepůvodních druhů	250
Seznam a popis invazních druhů unijního seznamu	251
Příloha 5	
Seznam rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, pro jejichž přemísťování v rámci území Unie je vyžadován rostlinolékařský pas	251
Příloha 6	
Karanténní škodlivé organismy pro EU a škodlivé organismy podléhající mimořádným rostlinolékařským opatřením EU.	252
Příloha 7	
Rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, které je zakázáno dovážet a přemísťovat na území Evropské unie.	253
Příloha 8	
Způsob získání způsobilosti pro nakládání s přípravky	256
Příloha 9	
Taxony rostlin chráněné podle směrnice o stanovištích	258
Příloha 10	
Taxony rostlin uvedené v Bernské úmluvě	262
Příloha 11	
Abecední seznam taxonů rostlin chráněných dle Vyhlášky 395/1992 + novelizace 175/2006.	267
Příloha 12	
Stanovištní okruhy používané v zahradní architektuře	271

Příloha 13	273
Seznam zájmových druhů Unie botanických zahrad ČR pro <i>ex situ</i> konzervaci vypracovaný Skupinou pro genofondy v letech 2019–2020	273
Příloha 14	275
Číselník ČSN ISO 3166-1 kódu zemí	275
Rejstřík a výkladový slovník	278
Příloha 1	171
Příloha 2	172
Příloha 3	173
Příloha 4	174
Příloha 5	175
Příloha 6	176
Příloha 7	177
Příloha 8	178
Příloha 9	179
Příloha 10	180
Příloha 11	181
Příloha 12	182
Příloha 13	183
Příloha 14	184
Příloha 15	185
Příloha 16	186
Příloha 17	187
Příloha 18	188
Příloha 19	189
Příloha 20	190
Příloha 21	191
Příloha 22	192
Příloha 23	193
Příloha 24	194
Příloha 25	195
Příloha 26	196
Příloha 27	197
Příloha 28	198
Příloha 29	199
Příloha 30	200
Příloha 31	201
Příloha 32	202
Příloha 33	203
Příloha 34	204
Příloha 35	205
Příloha 36	206
Příloha 37	207
Příloha 38	208
Příloha 39	209
Příloha 40	210
Příloha 41	211
Příloha 42	212
Příloha 43	213
Příloha 44	214
Příloha 45	215
Příloha 46	216
Příloha 47	217
Příloha 48	218
Příloha 49	219
Příloha 50	220
Příloha 51	221
Příloha 52	222
Příloha 53	223
Příloha 54	224
Příloha 55	225
Příloha 56	226
Příloha 57	227
Příloha 58	228
Příloha 59	229
Příloha 60	230
Příloha 61	231
Příloha 62	232
Příloha 63	233
Příloha 64	234
Příloha 65	235
Příloha 66	236
Příloha 67	237
Příloha 68	238
Příloha 69	239
Příloha 70	240
Příloha 71	241
Příloha 72	242
Příloha 73	243
Příloha 74	244
Příloha 75	245
Příloha 76	246
Příloha 77	247
Příloha 78	248
Příloha 79	249
Příloha 80	250
Příloha 81	251
Příloha 82	252
Příloha 83	253
Příloha 84	254
Příloha 85	255
Příloha 86	256
Příloha 87	257
Příloha 88	258
Příloha 89	259
Příloha 90	260
Příloha 91	261
Příloha 92	262
Příloha 93	263
Příloha 94	264
Příloha 95	265
Příloha 96	266
Příloha 97	267
Příloha 98	268
Příloha 99	269
Příloha 100	270